

Merila za analizo učbenikov (obdobje od približno 1848 do približno 1914, poudarek na regiji Alpe-Jadran)

INDIVIDUALNA ANALIZA

Ocenjevanje učbenikov je seveda odvisno od norm in vrednot, ki jih imajo tisti, ki jih ocenjujejo. Če za merilo vzamemo dialoško spominjanje in epistemološki interes regije Alpe-Jadran, je kakovost zgodovinskih učbenikov odvisna od naslednjih dejavnikov:

- Podrobnost in natančnost prikaza bistvenih dogodkov ali tokov.
- večperspektivnost predstavitve (različna mnenja, perspektive različnih držav ali interesnih skupin).
- možnosti, da učenci iz gradiva potegnejo lastne zaključke (npr. s predstavitvijo nasprotnih stališč, zagotavljanjem dokumentov, postavljanjem odprtih vprašanj).

Splošna vprašanja

- Na katere dogodke se osredotočate?
- Kateri gospodarski, tehnični, znanstveni, družbeni in kulturni trendi so opisani?
- Kateri nacionalni/mednarodni politični dogodki ali dogajanja so predstavljeni?
- Katere ideologije in politični programi so predstavljeni?
- O katerih osebnostih se govori?

Posebna vprašanja

- Ali obstajajo dogodki, trendi, osebnosti, ki zadevajo (tudi) regijo Alpe-Jadran?
- Ali obstajajo dogodki, trendi, osebnosti, ki se posebej nanašajo na regijo Alpe-Jadran?
- Ali je zgodovina tega pol stoletja predstavljena z nacionalnega, nadnacionalnega regionalnega (npr. regija Alpe-Jadran), evropskega ali svetovnega zgodovinskega vidika?

Vprašanja za ocenjevanje

- Vrednostna usmerjenost in pristranskost, izražena npr. v jeziku knjig: jezikovne formulacije, dvoumnosti, posploševanja, ki spodbujajo politične, družbene, etnične itd. stereotipe. Primeri:
 - "I conflitti tra italiani e sloveni risalgono alla seconda arte dell'800 ..."
 - "I triestini dimostrarono il loro patriottismo"
 - "I ceti medi erano più sensibili al sentimento nazionale"
- Ali preučevana knjiga prispeva k spodbujanju ali pripravi nadnacionalnega razumevanja zgodovine in posebej regije Alpe-Jadran, tako da je to razumevanje lažje doseči z ustreznim dodatnim gradivom? Katere vidike je treba posebej poudariti?

NACIONALNE PRIMERJAVE

- Kaj je rezultat primerjave učbenikov v določeni državi? V čem se knjigi strinjata in v čem se razlikujeta? (Vedno glede na zgoraj navedena merila)

- Ali so opazni trendi, npr. najnovejše knjige v primerjavi s knjigami izpred 20, 30 let ali vzporedne knjige različnih usmeritev?

TRANSNACIONALNE PRIMERJAVE

- V katerih točkah je prikazana skupna zgodovinska slika tega obdobja? Kakšen pomen imajo te točke za splošno razumevanje obdobja?
- V katerih točkah je zgodovinska slika tega obdobja drugačna? Kakšen pomen imajo te točke za splošno razumevanje obdobja?
- Kakšen politični, zgodovinski, "čustveni" in današnji pomen se pripisuje temu obdobju v posameznih knjigah?
- Ali obstaja možnost, da se z združevanjem vidikov iz posameznih (nacionalnih) računov ustvari jedrnata in bogatejša splošna slika?
- Ali takšni poskusi sintetične reprezentacije povzročajo protislovja v pogledih, opisovanju in vrednotenju dogodkov in tokov, ki jih ne bi smeli prezreti? Ali bi lahko tudi ta nasprotja postala plodna za učni proces?
- Kateri dodatki, "popravki", nove sinteze, predstavitev dodatnih dejstev, dogodkov, tokov bi bili potrebni, da bi se izrisala zadovoljiva, kompleksna, temeljito protislovna celostna slika razvoja regije Alpe-Jadran?